

XXI МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ — 1981 г.

ПОСВЕТЕН НА 1300-ГОДИШНИНАТА НА БЪЛГАРИЯ
" XII КОНГРЕС НА БКП

K 7/M 45

120000868660

РУСЕНСКА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент — н. а. ВАСИЛ СТЕФАНОВ

23 март — понеделник

Начало — 19,30 ч.

Зала — Дом на културата

Ю 75

Мус

ЛЮБОМИР ПИПКОВ

— „Оратория на нашето време“
за рецитатор, бас, смесен хор и
симфоничен оркестър

Текст — ВЛАДИМИР БАШЕВ

Въведение
Първо писмо
Денят
Късните часове
Второ писмо
Н-ски район
Далечни пожари
Трето писмо
Цялата истина
Четвърто писмо
Войници в тракийската пробница
Гонитба
Пето писмо
Балада и песен за окървавените гълъби
Луди птици
Шесто писмо
Спомен за първата целувка
Ода за човешката обич

С участието на

БЪЛГАРСКА ХОРОВА КАПЕЛА
„СВЕТОСЛАВ ОБРЕТЕНОВ“

Диригент — МЕТОДИ МАТАКИЕВ
ПРЕДСТАВИТЕЛЕН ДЕТСКИ ХОР

„ДУНАВСКИ ВЪЛНИ“ — РУСЕ
Диригент — АНТОНИЙ НИКОЛОВ

Солист — ПЛАМЕН ХИДЖОВ

Четец — МАРИНА ПРАШАНОВА

В „ОРАТОРИЯ НА НАШЕТО ВРЕМЕ“

исках да дам израз на една идея, на едно чувство, което възбужда и обединява милиони хора по света срещу войната. В отличния текст на младия поет Владимир Башев намерих това, което ми трябваше. Двете действащи лица — четецът и бас-баритонът, носят черти на хора от нашата съвременност. Те са трепетни и нежни, сурови и решителни, застрашени и непоколебими пред всички перипетии в развоя на действието. Четирите оркестрови интерлюдии — „Денят“, „Далечни пожари“, „Гонитба“ и „Луди птици“, се явяват там, където гласът на човека се губи сред грохота на събитията.

ЛЮБОМИР ПИПКОВ

През драматичните юлски дни на 1958 г., когато се раждаше Иракската република, аз бях войник. Освен това бях и влюбен. Върху тези събития, толкова далечни едно от друго, сериозен цикъл, който озаглавих: „Шест стихотворения по поръчка на моята любима“. Искях и шестте да имат своя тема, своя композиция, свой ритъм и само писмата да ги свързват и превръщат в странички от една любов.

Това се случи през януари 1959 г. А през една влажна декемврийска вечер пловдивските слушатели чуха първото изпълнение на ораторията. Писмата между двамата влюбени се проектираха върху широко платно и разтревоженият оркестър действително говореше за нашето време. Това бе наистина една блестяща българска композиция.

ВЛАДИМИР БАШЕВ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868660

448040

ОРАТОРИЯ

на

НАШЕТО ВРЕМЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

ПЪРВО ПИСМО

... Помня вечерта, която ни раздели. Стоях до теб, исках да проговоря, но гарата беше мълпа с толкова студени блясъци, с толкова сажди и желязо, че всяка нежна дума би изгубила топлотата си и само би увеличила трескавия звън, който гнетеше последните ни минути.

Признай, че и ти не беше на себе си! Дори изглеждаше малко смешен. Особено с тая остригана глава! Мъча се да си я представя с копе... Знам, че по цял ден ви карат да тичате и всяка минута е едно изпитание. Милите! Навярно само в късните часове на деня сте безгрижни и весели. Да, но тогава отделяш малко време за мене... вместо тиха целувка... вместо ласкаво „лека нощ“.

ДЕНЯТ

КЪСНИТЕ ЧАСОВЕ

Изнурен и безлюден плац...
Неми сгради...
кротки циви с тежка власт,
тревожна стомана, заканителна,
но смълчана...
бавно ситнеща дегтерьовка...
пет зенитки в зеленина,
неестествена и неловка,
уморителна тишина.
Късните часове на деня
са последното изпитание!
Долу залезът изтъня
в красиво сияние,
то изпълни с печал лазурите,

в полето пространно
разстоянията и контурите
се удължиха странно.
Късните часове на деня...
О, ужасни са късните часове!
Лудите ветрове се примиряват,
звънките звукове се притъпяват
и умират последните цветове!...
Аз не зная къде си ти,
но дано градските здания
не допускат да те гнети
това страшно сияние...
Този залез е само миг
и мигът си отива,
като блясва на моя щик
и по него застива.
После слиза нощта,
тя е хладна и строга.
Може би до сутринта
ще ни вдигнат в тревога.
Може би до сутринта
ще ни вдигнат в тревога.
Не мисли, че аз се преструвам,
за да бъда нарочно лош.
Просто искам да знаеш,
колко много ми струва
едно ласкаво „лека нощ“!
Лека нощ!

ВТОРО ПИСМО

... Да знаеш как се промени целият град! Хората станаха строги и съсредоточени. Привечер се тълпят край павилионите, жадни за последните новини. Разгърнатите вестници закриват лицата им и аз се лутам между дълги, тревожни заглавия. Зад витрините на книжарницата опънаха карта. И там е многолюдно. Гледат флагчетата, които показват границите на Ирак, тълкуват, спорят. А аз търся България и откривам, че тя е близко, страшно близко.

Във въздуха трепти някакво лошо предчувствие, а ти мълчиш! Пишеш ми за разни залези, а криеш най-важното, криеш дори своя адрес и се обаждаш от някакъв Н-ски район.

Н-СКИ РАЙОН

Ти ме питаш, какво е Н-ски район.
Какво е Н-ска застава.
Мила моя! Над мен и над теб
стон един воински закон,
който не разрешава.
И недей, не ме питай
защото аз трудно крия от теб, знаеш. . .
Какво е Н-ски район,
каково е Н-ска застава?
Вземи глобуса в някой свободен час
и се опитай да разгледаш,
и се опитай да разгадаеш.
Сушата и водата са едри петна,
реките и пътищата са плетеници,
кръгчетата са прадове и села
с два милиарда войници.
Два милиарда, защото дали глобусът ще
е весел плод
или мъртва планета
не е грижа само на моя взвод,
а на всички нас.
Ето виж
от Пекин до Париж,
от Бразилия до Йордания,
от Ирак до Алжир,
преко всички различия и разногласия
всички жадуват мир!
Тази дума вдига силни и слаби,
тя ги прави войници с могъщи ракети,
отмъстителни саби или гневни пестници.
Мила моя!
Завърти глобуса и така, в движение
дето сложиш пръста си има Н-ски район
от нашето велико сражение.
В него може да влиза
някой римски квартал,
някоя република млада,
един пъстър световен фестивал,
или една олимпиада.
В него може да бушува един търсещ поет,
един спор върху красотата,
една Надия ес Салти,

една Джамила Бухиред, или пък ти самата.
Или може просто да бъде сухо поле,
измъчено от горещината,
над което птица с отмалели криле
тъжни кръстове мята...
и аз, заедно с пращния батальон,
спрял до голия хребет,
да дописвам на плика Н-ски район:
и да мисля за тебе.

ДАЛЕЧНИ ПОЖАРИ

ТРЕТО ПИСМО

... Вчера бяхме на митинг. Огромен, като тези, с които почитаме най-празничните дни в годината, но не така весел. Хората дойдоха гневни и решителни. Те бяха написали набързо крупни плакати в защита на поробените народи. Кървавочервените букви на лозунгите изпълваха лятното небе. Изпълваха го хиляди ръце. Когато видях тази гора от справедливи яростни юмруци, за пръв път се почувствувах силна!

И ако все пак ми е малко страшно, то е защото ти не стоиш до мен, защото не знам къде си, защото докато писмото ми пътува, лошото може да започне. Не, това е непоносимо! Ще ми кажеш ли най-сетне цялата истина?

ЦЯЛАТА ИСТИНА

Аз нося своите дни, като паласки,
които могат в миг да експлодират.
... Вместо небе, задъхано от ласки,
над мен лежи една зелена каска
и в обръч металически събира
оскъден полукръг от небесата,
окопа, бруствера и равнината.
Разбираш ли — от ситните чертежи,
където в хаоса прозрачни линии
спокойно може да се забележи
какви ще бъдат моите машини,

от твоите мили непонятни роли
със монолози шумни и безкрайни,
от нашите безименни тополи,
които знаят всичките ни тайни,
остана тая каска на главата,
която със усилие подбира
една нищожна част от равнината,
заклучена във три ориентира.
Аз често съм си мислил за живота,
години търсех смисъла му скрит,
а ето тук, на тая гола кога
той се явява в по-достоеен вид.
И мисълта, че туй, което любим,
прикътано дълбоко в сърцата,
в един миг само може да изгубим,
ме кара да обичам автомата,
у него логиката е желязна —
суров съюз на спусъка с куршума.
Той рядко проговаря безполезна,
ненужна и несправедлива дума.
Това е всичко.
Може строгостта на някои хора и да не
е близка,
но времето такива ни поиска
и ни посочи трудните места
върху един красив и гневен гребен,
разсичащ като меч две чужди ери,
и който мисли как да е потребен,
тук трябва своя подвиг да намери.

ЧЕТВЪРТО ПИСМО

... Аз разбирам, че нашето време е сурово. Неговата строгост слага отпечатък дори върху красотата. Щастieto се оказва награда за твърдост и мъжество и е нужно да се извоюва и заслужи. Ти може да ми се смееш, че едва сега откривам тези неща, но нали всяка философия трябва да се изстрада, за да стане лична участ.

Ще се изненадаш при тези редове. Но и аз не съм те познавала достатъчно. Чета твоите писма, небрежни войнишки писма, и се удивлявам. Чувам един суров глас, чувствувам една корава ръка. И дори се плаша — колко бързо, колко много сте огрубели!

ВОЙНИЦИ В ТРАКИЙСКАТА ГРОБНИЦА

Безмълвният войнишки взвод
потъна в каменния свод.
И под надвисналата стряха,
възбуден от шума, заблеска
старинен мир на древна фреска,
където кротко оживяха
античен вожд на смъртно ложе,
жена в скръб свела рамене,
до нея, плах и разтревожен,
слугата с верните коне,
и в знак на минали успехи
над тях летяха колесници,
блестяха сребърни доспехи.
Войниците стояха тихи
като над пресен гроб, където
един другар след битки дихи
остава да лежи в полето.
Така по тайнствени пътеки
хилядолетното изкуство
докосна всички и у всеки
намери и събуди чувство,
косто пращните ресници
отляха в малки светли капки.
Войниците стояха тихи
и мачкаха в ръцете шапки.

ГОНИТБА

ПЕТО ПИСМО

... Нощес сънувах някакъв бял гълъб. Навярно това беше гълъбът на Пикасо, тази кротка бяла птица, която хората от цял свят така дълбоко обичат. Но аз, страхливката, го сънувах окървавен! Той беше разперил трепетни крилца, а от тях се ронеха почервенели пера, стичаха се димящи капки кръв. Той не беше ранен, той целият беше измъчен, смазан, пребит, кръстосваше одимените небеса, а по земната твърд на дълж и шир се преплитаха кървави дирни.

Знам, че заслужавам да ме наплескаш! Толкова е глупаво! Но това е сън... това дойде, без да искам... Никому няма да кажа, но как да го премълча пред теб...

БАЛАДА И ПЕСЕН

ЗА ОКЪРВАВЕНИТЕ ГЪЛЪБИ

Избухна взрив... поникна страшна гъба...
отровна гъба гръмко се разтвори,
отрови всички дъждове и ветри,
запали необятните простори,
изпепели градини и пшеници,
селения погуби във прахта
и само милиони луди птици
се пръснаха на плачещи ята.
Окървавените гълъби бяха
обезобразени детски телца,
окървавените гълъби бяха
изтерзани човешки лица,
окървавените гълъби бяха
окървавени сърца,
окървавени участи и младости,
окървавени помисли и радости
Това е най-жестоката балада,
която би отекнала така,
че човечеството в миг ще я изстрада,
без да успее даже да заплаче.
Но туй е сън, навян от стари битки
и той ще си отиде със пощата.
Изтрий очи, сплети разкошни къдри,
излез навън и слушай песента:
„Ако някой опръска с кръв белите гълъби,
тъжен глас земята ще отрони,
ще се свият детските сърца,
ще заплачат малките деца —
плач на милиони!
Ако някой опръска с кръв белите гълъби,
гневен глас земята ще отрони,
ще се вдигнат майки и жени,
безпощаден зов ще прозвъни —
зов на милиони!
Ако някой опръска с кръв белите гълъби,
страшен глас земята ще отрони,
и светът от север и от юг
ще стовари своя строг юмрук —
мъст на милиони!“

ЛУДИ ПТИЦИ

ШЕСТО ПИСМО

. . . Ще си отидат. Маневрите са към своя край. Утре отново ще бъдем заедно. И за да бъде спокойна в часа на нашата среща, всеки следобед отивам на гарата и се разхождам по перона, докато пристигнат и последните вечерни влакове. Скитам всред шумната радост на пътници и посрещачи, вслушвам се в техните ласкави думи и очите ми се насълзяват. Хората се обичат.

А ние? Снощи прочетох всичките ти писма. Писмо по писмо, ред по ред. Какво ли няма в тях, какво ли? . . . Само за мен не си отделил нито дума. Сякаш не ме обичаш, сякаш аз не съществувам. Но това е ужасно!

Добре, че не показвам твоите писма на приятелките си. Ще ми се смеят, ще кажат, че си ме забравил. . .

СПОМЕН ЗА ПЪРВАТА ЦЕЛУВКА

О, аз си спомням. . .
ти бе опряла пръб о нямата тополка,
забита във вечерното небе
като антена на копнеж и болка,
и затова над плахия ѝ връх,
където ветровете пеят лудо
природата бе притаила дъх
в очакване на своето първо чудо.
Тогаз посегнах. . .
нощта прекрасна музика роди,
небето в очите ти потъна
и аз докоснах с устни две звезди.

ОДА ЗА ЧОВЕШКАТА ОБИЧ

О, време за обич! През толкоз тревоги
сърцето човешко остава сърце
и в тихи минути, и в мигове строги,
простира с надежда две тръпни ръце.
Ръката намира ръка на другари
и всички ръце се преплитат във сплав,
която трепери от обич и пари
със живния пламък на яростен гняв.
О, време за обич! През толкоз тревоги
сърцето човешко остава сърце!
Такава любов не е весела ласка,
а страстен копнеж, разтревожил света,
да снесе от чело войнишката каска
и в нея да сее щастливи цветя.
Земята се буди за песен и полет,
земята бушува, земята цъфти
и с трясък наставя великата пролет,
в която се сбъдват заветни мечти!